

LLIBRES

DD.AA.

DE LA MARCA HISPÀNICA A LES TERRES DE MARCA: EL PENEDES.

Edició a cura de Roger BENITO I JULIÀ,
Institut d'Estudis Penedesencs, 2008.

Aquest llibre és fruit de les XVII Jornades d'Estudis Penedesencs. Les conferències que van tenir lloc a diverses poblacions del Penedès, durant els anys 2005 i 2006, es publiquen ara per a poder ser conegudes amb més facilitat. El títol de l'obra no enganya, tant pel que fa a la cronologia com al territori tractat: les terres del Penedès a l'època medieval, si bé alguns articles sobrepassen aquests límits geogràfics i cronològics.

Com totes les miscel·lànies, aquesta té les seves coses positives i les que no ho són tant: en poques pàgines es presenta una bona panoràmica de la recerca sobre l'edat mitjana en aquestes terres. Els seus setze articles tracten temàtiques ben diferents i ens mostren diverses metodologies i maneres de plantejar i d'entendre la història, malgrat que algunes col·laboracions no siguin gaire reeixides. Entre els autors hi ha professors d'universitat, arxiviers, arqueòlegs, tècnics de museu i membres de l'Institut d'Estudis Penedesencs.

Hi ha treballs basats en fonts escrites, altres en fonts arqueològiques, sobre arquitectura o història de l'art. Alguns són de qüestions molt locals (tot i que imprescindibles per a les històries generals) i d'altres versen sobre temes d'actualitat, com ara la història medieval de les dones, la vida quotidiana, la prostitució o la mort. És molt encertat el fet de combinar temes penedesencs i altres d'arreu, així com historiadors penedesencs i historiadors de fora. Roger Benito, editor del llibre, i l'Institut d'Estudis Penedesencs han fet

una excel·lent tasca com a compiladors i difusors dels treballs que s'estan fent sobre aquestes terres i mostren, un cop més, que la història no només es fa a les universitats i als instituts de recerca especialitzats sinó que els centres d'estudis locals hi tenen un paper fonamental i imprescindible.

Rosa Lluch Bramon. Universitat de Barcelona

Ramon Arnabat Mata

(amb anotacions de Joan Solé Bordes)

LA FAMÍLIA VIDAL-VERDAGUER, DE PROVEÏDORS DE L'EXERCIT A HISENDATS. RIQUESES I MISERIES D'UNA FAMÍLIA BURGESA AL PENEDES DEL TOMBANT DELS SEGLES XVIII I XIX

Llibres del Consell Comarcal de
l'Alt Penedès nº 3

Edicions i propostes culturals Andana
Vilafranca del Penedès 2008.

Aquest volum orbita al voltant d'un manuscrit. Es tracta d'un text escrit a mitjan segle XIX per l'hisendat vilafranquí Antoni Vidal i Verdaguer, pare dels germans Vidal i Valenciano, que actualment conserva Josep Maria Rossell i Mir a l'arxiu familiar de cal Guineu, a Subirats. Tot cercant l'origen de les famílies Vidal i Verdaguer, l'autor del manuscrit pretenia justificar les actuacions personals i les actituds polítiques dels seus membres, i en particular del seu pare -Gaietà Vidal i Busquets- al final de l'Antic Règim i en el context de la Guerra del Francès. Alhora, l'autor del manuscrit pretén legitimar l'acumulació patrimonial feta per les famílies Vidal i Verdaguer.

El volum publicat per Andana és, però, molt més que la simple transcripció del document. Ramon Arnabat –amb la col·laboració de Joan Solé Bordes– basteix un estudi sobre la família Vidal-Verdaguer i sobre el context històric de la Guerra del Francès a partir no només del citat manuscrit, sinó amb altres fonts manuscrites de l'arxiu de Cal Guineu, amb documentació parroquial (registres sacramentals) i, sobretot, notarial (testaments i inventaris).

L'autor inicia la seva obra amb un capítol titulat “Vilafranca al tombant dels segles XVIII i XIX”, que no és sinó un brevíssim esbós de la Vilafranca d'aquells temps, amb la voluntat d'inserir la família estudiada en l'àmbit social contemporani. Cal dir que la brevetat de l'esbós està totalment justificada, donat que aquest tema ja ha estat tractat pel mateix autor en altres publicacions.

A partir d'aquesta introducció en el temps i en la societat, Ramon Arnabat analitza la trajectòria de la família Vidal-Verdaguer. En primer lloc, fent comparacions i paral·lelismes amb altres famílies locals contemporànies com els Milà, els Torras, però sobretot els Freixas, estudiats amb més aprofundiment gràcies al fons de la família Freixas de l'ACAP. Seguidament es descriu la formació de la nissaga Vidal-Verdaguer, observant les estratègies matrimonials per consolidar la família, per reforçar el seu status social a Vilafranca i per augmentar el seu poder econòmic. Destaca la importància del pas per Barcelona i l'intent –encara a 1808– d'ennobrir-se tot entroncant-se amb famílies de la baixa noblesa.

La part central d'aquest estudi és el capítol “Els negocis”, en què Arnabat analitza la formació del patrimoni de la família Vidal-Verdaguer. S'observen les diferents activitats que Gaietà Vidal i Busquets va realitzar per tal de consolidar el patrimoni familiar: la tasca de proveïdor de l'exèrcit, la vinculació als cercles socials influents de la ciutat comtal, la compra de deute públic, els negocis ramaders, i finalment la compra de ter-

res i d'immobles que el van convertir en un gran hisendat.

L'esclat de la Guerra del Francès és un moment fonamental en el desenvolupament de la trajectòria vital de la família de Gaietà Vidal. La seva posició d'hisendat en una vila que va patir fins a cinquanta-tres entrades de tropes diverses en sis anys de guerra, però sobretot el seu negoci en el proveïment de l'exèrcit –també el francès– l'obliguen a fugir a Barcelona, la qual cosa provoca també la pèrdua de la seva hisenda. Després de diverses vicissituds, no la podrà recuperar fins a 1817. A partir d'aquí la família va tornar a vincular-se als negocis dels proveïments militars i augmentarà el seu patrimoni tot aprofitant-se de les desamortitzacions.

A partir d'aquest moment Ramon Arnabat defuig gradualment el tema de la família Vidal-Verdaguer per centrar-se en l'estudi de la Guerra del Francès, tot aprofitant l'excel·lent material que li proporciona el manuscrit citat, o altres manuscrits ja editats i treballats com el d'Isidre Mata del Racó i el d'Antoni Sans, teixidor de l'Arboç. En el capítol “La Guerra del Francès a Vilafranca i el Penedès” s'analitza el conflicte bèl·lic i social des d'una perspectiva comarcal, i hom observa les dificultats de vida de molts penedesencs per la intervenció en la comarca de les tropes franceses, angleses i espanyoles, així com els sometents catalans. S'observen també les dificultats i el drama dels afrancesats i l'escassa autoritat de les organitzacions polítiques dels patriotes.

L'estudi es conclou amb unes petites notes sobre la mortalitat a Vilafranca durant el primer quart del segle XIX redactades a partir del llibre d'òbits de Santa Maria. Notes que reafirmen la tesi que la crisi demogràfica que va patir el Penedès durant la Guerra del Francès fou la més greu des de la crisi baixmedieval.

Deixant de banda l'estructura capitular del llibre, hom pot considerar que una segona part del llibre

són les aportacions documentals. La més fonamental és la transcripció del manuscrit d'Antoni Vidal i Verdaguer. Quan el lector arriba a aquest text, ja hi està familiaritzat per les reflexions prèvies i per la utilització en l'anàlisi històrica que Ramon Arnabat n'ha anat fent al llarg del volum. Caldria, però, haver vigilat la seva edició i aplicar amb rigor les normes de transcripció, i alhora millorar la puntuació del text. Aquest document és complementat amb la transcripció de diversos inventaris i testaments de membres de la família Vidal-Verdaguer, i amb un arbre genealògic. El volum es completa amb una extensa i actualitzada bibliografia.

Aquest treballs i els anterior del mateix autor, de Belén Moreno i de Josep Colomé, converteixen les darreries de l'Antic Règim penedesenc en un dels períodes històrics més estudiats i coneguts del nostre passat.

J.V.P.

Pilar López Serra

LES INFINITES PROPIETATS DE LA FRUITA DE TARDOR. FRUITA SILVESTRE I CULTIVADA DEL PENEDÈS

Ed. Ajuntament. santa Oliva 2008

Un llibre breu, ben acabat, ple de saviesa, editat amb cura, marcat per l'estimació a la terra, per aquest Penedès collat pel progrés, com es remarca a les línies del pròleg. Amb saviesa ancestral. L'autora, coneguda entre altres coses pels seus coneixements no sols com a pedagoga de llengua catalana sinó també en l'àmbit de la natura i les tradicions populars, va donar el 2006 i 2007 uns cursos sobre fruita de tardor que li van permetre compilar tants i tants coneixements, sovint heretats oralment. Tot plegat un goig per a llepar-se els dits.

El resultat de tot plegat és un llibre gairebé tan exquisit com el tema del qual parla, amb precises fotografies de Jordi Figueras. Bàsicament dividit en dos apartats, el de la fruita cultivada de tardor, amb un total de 17 varietats, i el de la fruita silvestre, amb altres nou varietats. En cada cas s'elabora una fitxa prou detallada amb els diversos noms populars a més del científic, el seu origen, localització, com és, els components més destacats d'aquesta fruita, les seves propietats i ús, conservació que se'n pot fer, altres usos als quals es pot dedicar, precaucions, simbologia i receptes de cuina. Tot plegat un sensacional aplec d'informació que es complementa amb un glosari, un apartat d'agraïments i unes indicacions bibliogràfiques que ens permeten confirmar que no hi ha gaires –per no dir cap– comarques catalanes que comptin amb un treballa d'aquestes característiques.

J.S.B.

DD.AA.

MANUEL DE CABANYES (1808-1833) I EL ROMANTICISME CATALÀ

Ed. Biblioteca Museu Víctor Balaguer.

Vilanova i la Geltrú 2009.

Amb motiu de la celebració del bicentenari del naixement del poeta Manuel de Cabanyes (1808-1833), la capital del Garraf ha portat a terme diverses activitats i ha aplegat en aquest volum de poc més d'un centenar de pàgines diversos treballs que completen el coneixement del poeta i el seu entorn. Així Xavier Solà de Andrés realitza una aproximació literària i biogràfica d'aquest poeta romàntic i Manuel Jorba remarca els aspectes de l'ús literari de la llengua catalana i castellana a Catalunya en aquell primer romanticisme del temps de Cabanyes. En el que seria una mena de segon bloc Miquel Àngel Martínez Rodríguez es refereix a la Vilanova que va acollir Manuel de

Cabanyes, Pasqual Bernat a la ciència en aquesta època i Francesc M. Quílez i Corella a la pintura catalana de l'època, amb diverses reproduccions a color, tot i que hom hauria agraït les reproduccions un xic més esplèndides de mida.

Potser la gran sorpresa del volum són, però, les dues composicions poètiques inèdites de Cabanyes que el clouen en un apèndix. En concret es tracta de dues epístoles que Milà i Fontanals va publicar de forma fragmentària al seu "Compendio del Arte Poética" el 1844 i que ara veuen la llum completes per primera vegada en base al manuscrit trobat a la Biblioteca Museu Víctor Balaguer.

J.M.L.

Lluís Miquel Tuells Moreno

EL FERROCARRIL A VALLS. 125 ANYS DEL TRAJECTE VALLS- VILANOVA- BARCELONA

Ed. Institut d'Estudis Vallencs. Valls 2009.

Aquella ferrocarril que el 2006 celebràvem que havia arribat a Vilanova, l'any passat va continuar la seva commemoració amb el segle i quart de la seva presència a la capital de l'Alt Camp. Amb aquest motiu Lluís Miquel Tuells ha resseguit la història d'aquesta línia en un volum publicat a la col·lecció "Per conèixer Valls", de l'Institut d'Estudis Vallencs, publicació d'acurada execució, il·lustrada amb nombrosíssimes imatges de les diverses èpoques, així com diversos documents.

Tuells realitza una introducció al tema amb les dades generals sobre els primers ferrocarrils i l'arribada d'aquest mitjà de locomoció a Catalunya. En l'entorn històric el llibre es refereix tot seguit als diversos projectes vallencs de ferrocarril fins a la seva arribada el 1883, una línia històrica que després va passar per diverses companyies fins arribar a la Renfe. En una segona part, l'estudi fa una

descripció de la línia, de les diverses estacions i del material mòbil utilitzat. El volum es completa amb diversos detalls de l'explotació i els ferroviaris, així com les celebracions de les quals ha gaudit la línia i un annex amb la relació d'accionistes vallencs que va tenir aquest ferrocarril.

J.S.B.

Mn. Anton Margarit Tayà

POESIA

Ajuntament de Sant Cugat Sesgarrigues. 2009.

Com recorda Rosa Escala en el text de presentació, de Mn. Margarit en coneixíem tan sols algunes composicions de Nadal. Sortosament, però, la seva producció poètica era bastant més àmplia, tot i que absolutament personal, sense voluntat de fer-la pública. El fet que s'hagi conservat a l'arxiu de la parròquia ha permès ara aquesta edició pòstuma, gràcies a l'atenta cura de Montse Martí Carpena, que ens descobreix, com ja suposàvem, un home amb una intensa vida personal, bon coneixedor del seu entorn sancugatenc, en el qual es va moure durant tantes dècades. Justament en les paraules de pròleg Montse Martí ens recorda les seves vivències durant molts anys al costat de Mn. Anton i el procés dels darrers temps, propera ja la seva mort, i com, en la seva absència, va ser possible donar a conèixer aquesta obra poètica que ara esdevé un volum d'acurada factura.

Es tracta de prop d'una seixantena de composicions, que s'acompanyen amb diverses imatges, algunes amb uns versos adjunts. En la temàtica hi ha, evidentment, els poemes de caire religiós, en especial els nadalencs, però també composicions que ressegueixen el dia a dia del seu entorn: algun esdeveniment que desvetlla la seva inspiració, un reconeixement a un amic, un poema al traspàs d'algú estimat; en conjunt, la labor atenta de fer espiritual l'instant significat, de donar continuïtat i sentit transcendent a allò que és sols el pas del temps. Cal remarcar igualment que es tracta d'una

obra no pas de joventut sinó de les darreres dècades, en concret, la primera composició entre les que porten data és del 1983 i la darrera del 2006.

Senzillesa d'una expressió que no cerca la retòrica ni la perfecció formal sinó que s'ajusta a la profunditat de contingut amb un ús moderat de les formes estròfiques més tradicionals, sense necessitat tampoc de perfeccions formals en la mètrica, amb la llibertat de saber què es vol dir, i quin sentit té la poesia com a companya fidel i constant, imatge dels esdeveniments de la vida. Aquest treball tan acuradament editat, al costat de la seva producció com a historiador, és possiblement el que més ens quedarà de Mn. Anton Margarit, una personalitat singular en el Penedès del segle XX.

J.S.B.

Marcel·lí Garriga Cristià

UN VILANOVÍ A BUCHENWALD. LA DEFENSA DE LA REPUBLICA I LA DEPORTACIÓ ALS CAMPS NAZIS

Ed. Amical de Mauthausen i Andana.
Vilanova 2008

Marta Sells i Rosa Toran s'han fet càrrec de l'edició i anotacions de les memòries d'aquest vilanoví nascut el 1916 que va viure en directe els fets del 6 d'Octubre, la guerra civil al front d'Osca, la batalla de l'Ebre, la fugida a França i l'internament en camps de concentració, un temps d'estada a França fins a la seva detenció pels alemanys al febrer de 1943 i la seva posterior deportació a Buchenwald, on va sobreviure durant un any i quatre mesos fins a l'alliberament del camp, el retorn a Catalunya amb noves dificultats i finalment la seva instal·lació definitiva a Vilanova el 1950.

Memòries en directe, si es vol amorosides pel pas dels anys, però referents de primera mà sobre un temps, un país i unes persones que van marcar la

història. Si molt sovint hem vist com molts dels que van viure uns o altres aspectes d'aquest temps no n'han volgut parlar mai i han clos la seva veu en un oblit del tot respectable, resulta especialment interessant que hi hagi qui, molts anys després, es mostri disposat a l'exercici de la memòria. D'aquí que la crònica de Garriga ens parli amb una veu clara i directa, tot i que des d'una perspectiva personal, que es completa amb la nombrosa informació de les notes a peu de pàgina. L'edició es completa amb la cronologia de l'autor, el llistat dels deportats vilanovins als camps de concentració (de 17 només dos no hi van deixar la vida i van poder ésser alliberats) i una ben interessant selecció de fotografies.

J.M.L.

Pere Ferrando i Romeu

CASTELLS A L'ARBOÇ. RECU LL FOTOGRAFIC 1887-1935

Ed. Minyons de l'Arboç
L'Arboç 2008

Amb motiu dels cinquanta anys de la colla casteller dels Minyons de l'Arboç va veure la llum aquesta magnífica edició de prop de 250 pàgines a l'entorn del fet casteller en aquesta vila, amb un pròleg d'Esteve Cruanyes i Oliver, primer secretari de la colla. La reconeguda i pacient labor de Pere Ferrando ha fet possible localitzar textos documentals amb una introducció, referències castelleres del segle XVIII i una àmplia passejada per les indicacions que conservem del segle XIX fins a centrar les imatges de les diades més significatives, des de la Festa Major del 1902 fins a la Guerra Civil.

Estem davant d'imatges de festa d'una època prou diferent de l'actual, no sols en els detalls específicament castellers: hi ha tot un entorn de festa, en especial els balcons, que esdevenen evocadors

d'un temps en tants aspectes prou divers de l'actual. Així es pot copsar també en els comentaris a cada imatge. Cal remarcar la gran qualitat en el tractament de les fotografies i la cura en el procés d'edició fins a aconseguir una qualitat de reproducció que fa una dècada no hauríem pogut imaginar però que tampoc valdria sense l'acurat detall dels comentaris de l'autor a cada una de les imatges. El volum es clou amb un apartat miscel·lànic i les corresponents referències bibliogràfiques.

J.S.B.

Albert Manent

LA REPRESA. MEMÒRIA PERSONAL, CRÒNICA D'UNA GENERACIÓ (1946-1956)

Ed. 62. Barcelona 2008

A hores d'ara Albert Manent continua sent un dels pocs erudits barcelonins que ha sabut mostrar al llarg de tota la seva trajectòria personal una sensibilitat més evident en relació amb els estudis i treballs de recerca locals i comarcals i la dinàmica que aquests generen en el seu entorn específic, una labor de la qual Manent ha estat fidel cronista durant dècades a les publicacions de cultura del nostre país. Fruit d'aquest tarannà que l'identifica són també treballs prou interessants i curiosos en l'entorn local o comarcal com els seus llibres sobre els noms dels núvols als diversos indrets de Catalunya.

Aquest volum participa també d'aquest tarannà obert i ampli, més enllà del cel de Barcelona. Direm, d'entrada, que no és un llibre de memòries en el sentit característic d'aquest tipus de volums, en els quals els autors parlen a bastament d'ells mateixos i dels neguits que els van impulsar a una o altra activitat. Manent fa memòria de la seva generació en el sempre complex entorn dels anys quaranta i cinquanta. Portat per la vocació de servei al país que sempre l'ha caracteritzat, ens ofereix un volum gairebé de consulta, una crònica

del seu temps, de la generació que ell anomena del 1951 i dels neguits que els van portar a treballs de resistència cultural, a produccions literàries i a tota la labor des de l'àmbit universitari, així com la voluntat de trobar vies de diàleg amb Castella i altres propostes. No cal dir que, com hem assenyalat més amunt, entre aquesta allau de noms i informacions de tota mena no hi manquen les referències penedesenques en l'espai d'aportacions a la labor de fer país fora de la capital. L'edició es complementa amb indicacions a la seva labor en l'àmbit dels anys de servei a l'exèrcit, un apèndix documental amb cartes significatives d'aquells temps sovint inèdites; també s'hi adjunta un índex onomàstic, un complement especialment agraït tota vegada que parlem d'un volum de referència i consulta. En síntesi, una tasca que calia fer per recuperar la memòria i els referents d'un temps i uns homes que ens comencen a ser llunyans i, el que és més trist, sovint en bona part desconeguts per a les noves generacions.

J.S.B.

Josep M. Martí Bonet

EL MARTÍRI DELS TEMPLES A LA DIOCESI DE BARCELONA (1936-1939)

Ed. Arxiu Diocesà de Barcelona 2008

Amplíssim volum de prop de cinc-centes pàgines que pren com a base un informe que, amb el títol "Relación de los hechos ocurridos con motivo de la guerra determinada por el levantamiento cívico-militar del 18 de julio de 1936", va ser redactat per un equip de la secretaria del bisbat de Barcelona per tal de conèixer a través d'una enquesta de preguntes concretes, adreçades als rectors de les diverses esglésies, l'estat dels temples destruïts per un o altre bàndol durant els anys de conflicte, base per iniciar les gestions per restaurar-los. Josep M. Martí Bonet va localitzar aquest manuscrit a l'Arxiu Diocesà de Barcelona que dirigeix i després del seu estudi ens explica com creu que

en van ser possiblement els seus autors, en base a les indicades enquestes, Mn. Josep Senabre, anterior director de l'arxiu, i Mn. Manuel Trens, director del Museu Diocesà de Barcelona.

Estem, per tant, davant un important conjunt de documentació sobre una etapa històrica amb especial incidència en el marc eclesiàstic i el seu patrimoni, de forma i manera que el volum aplega, juntament amb un notable conjunt d'imatges sobre l'estat en el qual va quedar aquest conjunt patrimonial, una amplíssima informació sobre aquest àmbit, amb el reportatge informatiu i fotogràfic de cada una de les parròquies de tot l'arquebisbat barceloní. Val a dir que l'edició en recull una molt àmplia selecció i que l'informe, amb algunes comprensibles mancances que hem pogut observar en els casos que coneixem, només es refereix a edificis parroquials, de manera que queden de banda altres elements arquitectònics del patrimoni més o menys directament relacionat amb l'àmbit eclesiàstic. El llibre es complementa amb diversos apèndixs i índexs onomàstics i topogràfics. En qualsevol cas, estem davant un volum de consulta però també de lectura en tot l'ampli estudi preliminar de Mn. Martí Bonet sobre la persecució religiosa durant la Guerra Civil a Barcelona, una perspectiva àmplia i oberta del que va suposar aquest aspecte de la nostra guerra civil.

J. Llorens Fàbregas

TECNOLOGÍA DE INFORMACIÓN

Universidad Católica Andrés Bello.
Caracas 2008, 2009.

Fill de l'exiliat vilafranquí Rodolf Llorens i Jordana, acaba de publicar els dos primers volums de temàtica informàtica, en concret el primer és un dens volum de més de 400 pàgines sobre planificació, anàlisi i disseny (UML- Estructurat) que s'enceta amb un record als seus pares i a la terra vilafranquina de la qual procedien i s'acompanya

d'unes paraules de Rodolf Llorens pronunciades en un acte d'homenatge a Lluís Companys i Salvador Seguí. El llibre fa una descripció general del sistema per entrar tot seguit en l'arquitectura de dades, el model conceptual de processos, el nou model de funcionament, l'arquitectura física, les consideracions generals de disseny i el pla de desenvolupament. Es complementa amb un annex sobre avaluació de paquets i un altre amb papers i models de treball. El segon volum és dedicat als seus fills i es proposa discutir sobre el conjunt de disciplines d'administració de serveis de tecnologia de la informació. Així es refereix a gerència de serveis i és basat en INTIL amb apartats dedicats a disciplines d'administració de serveis de TI, els centres d'atenció, la gestió d'accidents i problemes, l'administració de configuracions i de versions i les diverses administracions de versions, canvis, nivells de serveis, administració financera, així com la de serveis, la seguretat de la informació i la medicació amb el complement de diversos annexos.

J.S.B.

Bernat Deltell i Jordi Ruiz de Castañeda

LEONORA MILÀ. MÚSICA INTEGRAL

DVD. El far blau produccions. 2009

La montserratina revista *Serra d'or* va distribuir amb el seu número d'abril del 2009 aquesta producció audiovisual en la qual durant prop d'un hora s'ofereix una àmplia referència de la trajectòria de la compositora i pianista vilanovina Leonora Milà, filla del músic Pep Milà, propera a la línia d'Eduard Toldrà i de la intèrpret de piano Maria Canals en la que s'ha anomenat escola catalana de piano.

El treball cinematogràfic especialment acurat recorda, a través del testimoni d'una bona colla de personalitats d'arreu del món que han conegut

la Milà, la trajectòria de la que va ser una nena prodigi com a intèrpret i la compositora dels anys seixanta i setanta. La producció aporta, a més, una àmplia documentació i imatges sobre algunes fites memorables en la seva trajectòria, com el premi Maria Canals, el concert al Royal Albert Hall, la gira a Hong Kong i Xina, el seu treball sobre *El clau ben temperat* de Bach o el seu ballet *Tirant lo Blanc*.

Al mateix temps el documental s'acompanya de fragments de diverses interpretacions en un concert enregistrat especialment per a aquesta producció, un significatiu conjunt de peces del seu repertori que s'ofereixen íntegres en un apartat complementari del DVD. Com a contrapartida, el documental ha procurat defugir el testimoni personal de Leonora Milà i només en el darrer moment s'inserixen alguns dels seus comentaris, potser per allò del músic que parla amb el llenguatge universal de les notes en el pentagrama i l'instrument. Tot i que no és el seu objectiu la voluntat pedagògica sinó donar a conèixer i difondre la trajectòria de la que és una figura excepcional en la cultura penedesenca, resulta evident que, als que de música no en sabem pas ni un borrall, ens ajuda a entendre el treball d'aquesta vilanovina que se situa en els canons clàssics de la composició i fa de les dissonàncies un treball comprensible i a l'abast dels profans, encara més ara amb aquest excel·lent treball audiovisual.

J.M.L.

Paton Soler

CONCEPTES

DVD. Drak Trak. Barcelona 2009.

Fidel a una vocació impertèrrita -i ben poc reconeguda fora dels ambients específicament musicals o d'àmbit local- el vilafranquí Paton Soler ens sorprèn una vegada més amb un treball amplíssim de 36 composicions musicades per ell mateix i corresponents a sis poetes d'àmbits i generacions prou

diversos, des de Jordi Llavina fins a Manuel Milà i Fontanals passant per Gabriel Ferrater, Josep Maria de Sagarra, Joan Salvat-Papasseit i Francesc Pujols. Tot en un disc compacte acompanyat d'un llibret ampli amb introducció, indicacions tècniques i, especialment, amb tots els textos.

Tot i que els que el coneixem assimilem la imatge de Paton Soler a un home amb una guitarra, en aquesta ocasió no es tracta d'un senzill fons d'acords per acompanyar una composició poètica cantada, amb la col·laboració d'una colla d'amics. El nostre música ha il·lustrat amb allò que els que no hi entenem anomenaríem ritmes actuals, amb piano, percussions, cordes, instruments de vent i altres atreviments, en especial si es tracta d'encarar versos de temps més reculats.

El resultat de tot plegat té, a la nostra pobra manera d'entendre les coses musicals, diversos valors, no sols el que es deriva d'un treball que volem pensar que, malauradament, deu ser ben poc habitual al nostre país, també el de demostrar que més enllà de tendències i moviments literaris, les composicions líriques de veritable volada tenen un a persistència inalterable en el temps, que és en definitiva allò que permet posar un jovencell com Jordi Llavina al costat d'un romàntic de fa segle i mig com Milà sense que en resulti un contrast escandalós. Apuntem especialment el valor d'aquest treball en l'àmbit pedagògic, com ja ha succeït amb altres treballs recents de Paton Soler, però en aquest cas fins assolir, a través d'una música ben acostada a les generacions més joves, una dimensió molt més propera a la seva realitat, aquella dimensió que els ha de permetre entendre que la poesia, la d'altre temps i la d'ara, no és un conjunt de peces de museu que ens parlen de la gran cultura, sinó unes eines vives per caure en les emocions, per cantar, per estimar i per sentir més proper el goig de la vida.

J.S.B.